

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring
av lagstiftningen kring bekämpningen av oljeskador**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador skall föras över från miljöministeriet till inrikesministeriet. Ansvaret för den allmänna uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador förs över från vatten- och miljöstyrelsen till inrikesministeriet. Inom regionalförvaltningen överförs uppgifter från vatten- och miljödistrikten till länsstyrelserna, på vilka även styrningen och övervakningen av kommunernas bekämpning av oljeskador över-

går. Viktiga sakkunniguppgifter som har att göra med bekämpningen av oljeskador och av andra miljöskador skall alltjämt finnas inom miljöministeriets förvaltningsområde.

Vad beträffar oljeskyddsfonden, som fungerar utanför statsbudgeten, föreslås inga ändringar i dess ställning.

Propositionen ansluter sig till 1995 års budgetproposition.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 1995.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

För närvarande stadgas separat om bekämpningen av oljeskador på land och oljeskador orsakade av fartyg. Lagen om förhindrande av vattens förorening, försakad av fartyg, i det följande fartygsavfallslagen (300/79), innehåller utöver de miljöskyddskrav som ställs på fartyg och deras drift även ett stadgande om bekämpning av oljeskador orsakade av fartyg. I fråga om landområden ingår stadgandena i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land, i det följande landoljeskadelagen (378/74). Med stöd av dessa lagar har utfärdats en förordning om bekämpning av oljeskador (636/93).

I lagarna om bekämpning av oljeskador stadgas om myndigheternas uppgifter och bekämpningsmyndigheternas befogenheter vid bekämpningen av oljeskador. Kommunerna skall inom sina områden sköta bekämpningen

av såväl oljeskador på land som sådana som orsakas av fartyg. I fråga om mer omfattande skador och skador som sträcker sig till flera kommuners områden samarbetar kommunerna sinsemellan, och de har rätt att få handräckning av de statliga myndigheterna. De statliga myndigheterna svarar för bekämpningen av oljeskador i öppna havet och i internationella havsområden.

Utöver stadgandena i lag och förordning bestäms myndigheternas uppgifter och den praktiska uppläggnings- och bekämpningsåtgärderna å ena sidan i kommunernas lagstadgade planer för bekämpning av oljeskador och å andra sidan i de regionala samarbetsplaner som under ledning av länsstyrelserna görs upp för regional bekämpning av fartygsoljeskador.

Enligt fartygsavfallslagen ankommer högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av fartygsoljeskador på miljöministeriet, och vatten- och miljöstyrelsen svarar för den allmänna organisationen och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador. Lagen om be-

kämpande av oljeskador som uppkommer på land innehåller ett motsvarande stadgande och dessutom ett stadgande enligt vilket vatten- och miljödistrikten vid behov deltar i bekämpningen av oljeskador.

Bekämpningen av fartysoljeskador har ursprungligen ankommit på sjöfartsstyrelsen, från vilken uppgiften den 1 oktober 1983 fördes över till miljöministeriet vid dess inrättande. Den 1 mars 1987 fördes ansvaret för uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador över från miljöministeriet till vatten- och miljöstyrelsen. Bekämpningen av oljeskador på land har ankommit på vattendistriktet och vattenstyrelsen, vilka den 1 oktober 1986 ombildades till vatten- och miljödistrikten och vatten- och miljöstyrelsen.

1.2. Internationella förpliktelser

Bekämpningen av oljeskador och kemikalieskador i havsområdena och samarbetet i detta sammanhang har reglerats genom internationella överenskommelser. Finland är avtalspart i följande överenskommelser som gäller bekämpningssamarbete:

1) Avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete i fråga om bekämpning av förorening av havet genom olja eller andra skadliga ämnen, dvs. Köpenhamnavalet (FördrS 41/71),

2) konventionen om skydd av Östersjöområdet marina miljö, dvs. Helsingforskonventionen (FördrS 11/80) och

3) överenskommelsen mellan Finland och Sovjetunionen om samarbete vid bekämpning av förorening av Östersjön som till följd av olycksfall förorsakats av olja och andra skadliga ämnen (FördrS 54/90).

Köpenhamnavalet har reviderats och det nya avtalet, där också Island är part, undertecknades i Köpenhamn den 29 mars 1993. Finland har tills vidare inte ratifierat det nya avtalet. Också Helsingforskonventionen har reviderats, och den nya konventionen undertecknades i Helsingfors den 9 april 1992. En proposition om de ändringar i vår nationella lagstiftning som bland annat ratifieringen av Helsingforskonventionen förutsätter har förelagts riksdagen (RP 323/94 rd.).

Finland har undertecknat och ratifierat 1990 års internationella konvention om beredskap för, insatser vid och samarbete vid förorening

genom olja, den s.k. OPRC-konventionen. Konventionen träder i kraft den 13 maj 1995. Finland och Estland undertecknade den 9 december 1993 ett avtal om samarbete vid bekämpning av oljeskador till havs.

Den allmänna principen för dessa avtal är att avtalsparterna förbinder sig att upprätthålla tillräcklig beredskap för bekämpningen och att i mån av möjlighet ge handräckning vid bekämpningen på begäran av andra avtalsparter. Den tidigare och den nuvarande Helsingforskonventionen, avtalet mellan Finland och Sovjetunionen, avtalet mellan Finland och Estland och det reviderade Köpenhamnavalet täcker utöver bekämpningen av oljeskador också samarbete vid bekämpning till havs av skador orsakade av andra farliga kemikalier.

Miljöministeriet svarar för utveckling och koordinering av det internationella samarbetet på området. Vatten- och miljöstyrelsen har utnämnts till nationell behörig myndighet, som å finska statens vägnar har rätt att begära bekämpningsbistånd av övriga avtalsparter och att besluta om bekämpningsbistånd till de övriga avtalsparterna.

1.3. De statliga myndigheternas nuvarande uppgifter vid bekämpningen av oljeskador

Jämsides med de egentliga oljebekämpningsmyndigheterna deltar många andra statliga myndigheter i bekämpningen av oljeskador och svarar för egen del för bekämpningsberedskapen. 31 § fartygsavfallslagen innehåller ett allmänt stadgande om handräckningsmyndigheter och om deras uppgifter.

Statens oljebekämpningsfartyg utgör en viktig resurs inom beredskapen för bekämpning av fartygsoljeskador. Dessa fartyg har från början ritats och byggts enligt mångbruksprincipen, och sjöfartsväsendet, sjöstridskrafterna och gränsbevakningsväsendet använder fartygen då de utför sina ordinarie uppgifter.

De statliga myndigheternas uppgifter vid bekämpningen av oljeskador är fördelade som följer:

Miljöministeriet svarar som högsta myndighet för oljebekämpningen, beredningen av lagstiftning och av statsbudgeten samt för internationella avtalsärenden och sköter oljeskyddsfonden.

Vatten- och miljöstyrelsen svarar för den allmänna uppläggnings- och utvecklingen av

bekämpningen av oljeskador, anskaffar statens oljebekämpningsmateriel, svarar för bekämpningen av större oljeskador och utnämner ledaren för bekämpningsarbetet. Den svarar också för begäran om och beviljande av internationellt bekämpningsbistånd samt för undersökningen av miljöskador orsakade av oljeskador.

Vatten- och miljödistrikten svarar för skötseln av statens lager av oljebekämpningsmateriel.

Sjöstridskrafterna svarar för bemanning och underhåll av de två största oljebekämpningsfartygen, Hylje och Halli, och för skötseln av oljebekämpningsmateriel och utrustning i anslutning till fartygen.

Sjöfartsväsendet svarar för bemanning och underhåll av sju oljebekämpnings- och farledsfartyg.

Gränsbevakningsväsendet svarar för bemanning och underhåll av det nya sjöbevakningsfartyget Merikarhu, som också är utrustat för bekämpning av olje- och kemikalieskador, och för flygövervakning av oljeutsläpp inom Finlands vattenområden. Av de nya övervakningsflygplan som tas i bruk år 1995 utrustas det ena med specialapparat för observation av olja i havet. Sjöräddningscentralerna fungerar som larmcentraler och sjöräddningscentralen i Finska viken som internationell kontaktpunkt.

Vatten- och miljöstyrelsen har kommit överens med sjöfartsstyrelsen, sjöstridskrafterna och gränsbevakningsväsendet om driften av oljebekämpningsfartygen och den övriga materielen samt om ersättning för de kostnader detta förorsakar.

1.4. Anslag

För de kostnader som de statliga myndigheterna åsamkas av bekämpningen av oljeskador har behövliga anslag anvisats i statsbudgeten. Under de senaste åren har dessa medel anvisats vatten- och miljöstyrelsen som ett reservationsanslag under statsbudgetens moment 35.25.27 (Bekämpning av olje- och fartygskemikalieskador). I 1988 års budget breddades bruksändamålet för medlen så att det också omfattar kostnaderna för bekämpning av fartygskemikalieskador.

Anslagen i den egentliga budgeten har varierat avsevärt från ett år till ett annat framför allt beroende på periodiseringen av kostnader-

na för anskaffning av fartyg och materiel. Så gott som årligen har ytterligare medel anslagits också i tilläggsbudgeter, och därutöver har vatten- och miljöstyrelsen så gott som årligen fått lov om ansöka om tillstånd att överskrida reservationsanslaget för att kunna täcka de kostnader som orsakas av större olyckor eller skador. De medel som vatten- och miljöstyrelsen har använt för ändamålet har under 1990-talet legat i storleksklassen 12—24 miljoner mark om året.

Användningen av de 10,9 miljoner mark som i 1994 års budget och tilläggsbudgeter har anvisats för ändamålet fördelas enligt vatten- och miljöstyrelsens interna dispositionsplan på följande sätt: den allmänna uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen 280 000 mark, förvärv och upprätthållande av bekämpningsberedskap 6 560 000 mark, lagerförvaltarnas arvoden 160 000 mark, operativ verksamhet 3 500 000 mark och metodutveckling 400 000 mark. Kostnaderna för bekämpningen av de två stora oljeolyckor som inträffade i år uppgick sammanlagt till över 4 miljoner mark.

Staten har under åren 1976—1994 anskaffat bekämpningsmateriel för sammanlagt över 180 miljoner mark, av vilket fartygens andel uppgår till ca 95 miljoner mark och den övriga materielens till ca 85 miljoner mark.

Staten får inkomster av bekämpningen av oljeskador. Enligt lagstiftningen och de internationella överenskommelserna är fartygens ägare skyldiga att ersätta myndigheterna för kostnader orsakade av bekämpning av oljeskador. Dessutom har staten möjlighet att få ersättning för kostnaderna för den anskaffade oljebekämpningsmaterielen ur oljeskyddsfonden, som står utanför statsbudgeten. Under 1990-talet har inalles 70 miljoner mark gottskrivits till statsbudgetens moment 12.35.60 (Ersättningar för bekämpning av miljöskador).

2. Propositionens syfte och de viktigaste förslagen

2.1. Mål

Överföringen av uppgifterna i samband med bekämpningen av oljeskador till inrikesministeriet syftar till att göra statens räddningsförvaltning mer enhetlig och samla den inom ett förvaltningsområde.

De uppgifter i samband med bekämpningen

av oljeskador som nu ankommer på miljöförvaltningen skall föras över till brand- och räddningsväsendet, i centralförvaltningen till inrikesministeriet och i regionalförvaltningen till länsstyrelserna. Dessutom skall styrningen av kommunernas oljebekämpning föras över till länsstyrelserna.

Den föreslagna överföringen av uppgifter betyder samtidigt att ansvaret för och uppgifterna inom bekämpningen av miljöskador, som nu sköts integrerat och ekonomiskt, delas upp på två förvaltningsområden. Efter denna överföring kommer miljöförvaltningen alltjämt att ha sakkunnigansvaret för bekämpningen av olje- och andra miljöskador.

Miljöförvaltningen skall spela en viktig roll som sakkunnig vid planeringen och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador samt i det praktiska bekämpningsarbetet. Dessutom skall det alltjämt ankomma på miljöministeriet att utvärdera och undersöka miljöverkningsarna av olyckor och av bekämpningen av skadorna.

2.2. De viktigaste förslagen

2.2.1. Bekämpningen av fartygsoljeskador

Högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av fartygsoljeskador föreslås ankomma på inrikesministeriet, som skall ha i uppgift den allmänna uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador samt ledningen av bekämpningsåtgärder vid oljeskador i öppna havet. Länsstyrelsen skall inom regionalförvaltningen styra och övervaka genomförandet av bekämpningen av oljeskador.

2.2. Bekämpningen av oljeskador på land

Högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador på land föreslås ankomma på inrikesministeriet. Länsstyrelsen skall styra och övervaka uppläggnings- och av den bekämpning av oljeskador som stadgats ankomma på kommunerna. Länsstyrelserna skall också ha i uppgift att övervaka och styra uppläggnings- och av den bekämpning av oljeskador som ankommer på ägaren av oljelager. Länsstyrelsen skall vid behov också delta i bekämpningen av oljeskador.

2.2.3. Internationellt bekämpningssamarbete

För utveckling och sammanjämkning i anslutning till internationella överenskommelser som gäller bekämpning av förorening orsakad av olja och andra skadliga ämnen svarar inrikesministeriet, som också skall vara den i överenskommelserna avsedda nationella behöriga myndigheten. Utvecklingen och sammanjämkningen av det internationella havsskyddet skall alltjämt ankomma på miljöministeriet.

2.2.4. Uppgifter som kvarstår inom miljöförvaltningen

Miljöministeriet och Finlands miljöcentral skall ha sakkunniguppgifter i anslutning till bekämpningen av oljeskador, och deras sakkunniga skall i faktiska situationer fungera som rådgivare för ledaren av bekämpningsarbetena. Finlands miljöcentral skall svara för uppläggnings- och sammanjämkningen av undersökningen av miljöverkningsarna av stora oljeskador. Motsvarigt skall de regionala miljöcentralerna inom sina verksamhetsområden fungera som sakkunniga och biträda länsstyrelserna och de kommunala oljebekämpningsmyndigheterna.

Miljöförvaltningen skall också framgent svara för andra uppgifter i anslutning till miljöskador, såsom undersökningar av fiskdöd och annan förstöring av organismer samt sanering av förorenade markområden och grundvattenförekomster.

3. Propositionens verkningar

3.1. Verkningar i fråga om organisation och personal

Uppgiften att bekämpa oljeskador, som sköts inom miljöförvaltningen, föreslås bli överförd till statens räddningsförvaltning inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Efter den föreslagna ändringen kvarstår inom miljöministeriets förvaltningsområde alltjämt i stor utsträckning sakkunniguppgifter i anslutning till bekämpningen av oljeskador.

Propositionens inverkar inte på kommunernas uppgifter i samband med bekämpningen av oljeskador. Styrningen av kommunernas bekämpning av oljeskador skall föras över från vatten- och miljödistrikten till länsstyrelserna.

De uppgifter som har att göra med bekämpningen av oljeskador sköts för närvarande vid miljöministeriet, vatten- och miljöstyrelsen och vid vatten- och miljödistrikten. De personer som handhar dessa uppgifter sköter jämsides med uppgifter som hör till bekämpningen av oljeskador också i stor utsträckning andra uppgifter inom miljöförvaltningen.

I budgetpropositionen för år 1995 föreslås att en tjänst från miljöministeriet och sju tjänster från vatten- och miljöstyrelsen skall föras över till inrikesministeriet i samband med att uppgiften att bekämpa oljeskador förs över. Från vatten- och miljödistrikten föreslås inalles åtta tjänster bli överflyttade till länsstyrelserna. Löneutgifterna för dessa tjänster föreslås motsvarigt bli överförda till inrikesministeriets förvaltningsområde.

3.2. Ekonomiska verkningar

I budgetpropositionen för år 1995 föreslås att 6 700 000 mark från miljöministeriets moment 35.25.27 (bekämpning av olje- och fartygskemikalieskador) flyttas till inrikesministeriets moment 26.80.22 (särskilda utgifter). Anslagen under detta moment skall också kunna användas för organisation av bekämpningen av olje- och fartygskemikalieskador, för anskaffning av bekämpningsmateriel och utgifter föranledda av bekämpningsåtgärder, för utgifter för internationellt samarbete, utbildning och utveckling i anslutning till bekämpningen av oljeskador samt för arvoden till lagerförvaltare i bisyssla och till personer som deltar i bekämpningsarbetet.

Att jourssystemet för miljöolyckor sammanställs med beredskapssystemet inom räddningsväsendet innebär en partiell rationalisering av uppgifterna. Miljöministeriets beredskapssystem kommer alltså att bibehållas för att säkerställa bekämpningen av miljöskador och informationsgången. I de regionala miljöcentraler som inrättas i stället för vatten- och miljödistrikten bibehålls alltså bl.a. ett beredskapssystem under en del av året för bekämpning av översvämningar och isdammar, vilket senare kommer att breddas så att det också täcker andra miljöolyckor och miljöskador.

Då bekämpningen av oljeskador förs över från miljöministeriets förvaltningsområde till

inrikesministeriets förvaltningsområde kommer någon inbesparing av utgifterna inte till stånd inom statsförvaltningen som helhet betraktad, eftersom ansvaret för bekämpningen av miljöskador blir delat. Inom miljöministeriets förvaltningsområde kvarstår alltså sakkunniguppgifter i fråga om miljön i anslutning till bekämpningen av oljeskador samt uppgifter i samband med miljöolyckor och bekämpningen av dem.

3.3. Miljöverkningar

Efter att bekämpningen av oljeskador har förts över kommer miljöförvaltningen att samarbeta med inrikesministeriets förvaltningsområde i fråga om planering och utveckling som gäller bekämpningen av oljeskador. I en bekämpningssituation har miljöförvaltningen en sakkunniguppgift som går ut på att se till att bekämpningen av oljeskadan sker på ur miljösynvinkel bästa tänkbara sätt.

4. Beredning

Statsrådet fattade den 17 juni 1993 ett principbeslut om åtgärder för reformering av centralförvaltningen och regionalförvaltningen. I beslutet konstaterades bland annat att inrikesministeriet skulle tillsätta en kommission för att utreda en effektivisering av statens marina aktiviteter. Den av inrikesministeriet tillsatta arbetsgruppen behandlade också organisationen av bekämpningen av miljöskador. Arbetsgruppen föreslog i sitt betänkande (IM arbetsgruppsbetänkande 3/1994) bland annat att också uppgifter i anslutning till bekämpningen av olje- och andra miljöskador skulle föras över från miljöministeriets förvaltningsområde till inrikesministeriets förvaltningsområde för att samla räddnings- och bekämpningsuppgifterna. Miljöministeriets representant reserverade sig mot detta förslag.

Bekämpningen av oljeskador har därutöver behandlats i en arbetsgrupp för den allmänna ordningen och den inre säkerheten, vars arbete hör till de utredningar som statsrådets kansli förordnade om den 8 januari 1993 i syfte att klarlägga fördelningen av olika uppgiftsområden på ministerierna. Arbetsgruppen föreslog

att den operativa ledningen av bekämpningen av olje- och kemikalieskador skulle föras över till räddningsförvaltningen, som underlyder inrikesministeriet.

Vardera arbetsgruppens förslag behandlades våren 1994 i ministerutskottet för utveckling av förvaltningen. Eftersom utskottet inte kunde nå enighet om överföringen av bekämpningen av olje- och andra miljöskador, fördes ärendet över till hela regeringen för att avgöras i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 1995.

Enligt den allmänna motiveringen till budgetpropositionen för år 1995 skall förvaltningen av bekämpningen av olje- och kemikalieskador föras över från miljöministeriets förvaltningsområde till räddningsförvaltningen den 1 mars 1995.

Vid regeringens förhandlingar kring 1995 års budgetproposition den 19 augusti 1994 nåddes överenskommelse om att en för miljöministeriet och inrikesministeriet gemensam arbetsgrupp skulle tillsättas för att undersöka problem och arrangemang i samband med den föreslagna överföringen av oljebekämpningsuppgifterna. Arbetsgruppen kunde inte till alla delar enas om ett förslag, utan in fråga om vissa viktiga frågor i samband med ansvaret för skötseln av oljebekämpningsuppgifterna, de ekonomiska verkningarna av att uppgifter förs över och de personella förflyttningar som överföringen kräver visar rapporten att inrikesministeriets och miljöministeriets representanter haft olika åsikt.

I arbetsgruppens rapport höll sig representanten för inrikesministeriets förvaltningsområde till budgetpropositionen för år 1995. Miljöministeriets representanter anförde i sitt ställningstagande följande:

Även efter att bekämpningen av oljeskador har flyttats över bör det inom miljöministeriets förvaltningsområde alltjämt finnas miljövärdssakkunskap i anslutning till bekämpningen av miljöskador. Dessutom förutsätter bl.a. genomförandet av förslagen av den arbetsgrupp som undersökt saneringen av förorenade markområden och grundvattenförekomster samt de ökade EU-uppgifterna att de personella resurserna bibehålls vid miljöministeriet. På dessa grunder föreslog miljöförvaltningens representanter att ingen tjänst från miljöministeriet skulle flyttas till inrikesministeriet.

Vid vatten- och miljöstyrelsen sköts uppgifter i samband med bekämpningen av miljöska-

dor av sammanlagt sex personer, vilkas uppgifter också inkluderar annat än de uppgifter i anslutning till bekämpningen av oljeskador som föreslagits bli flyttade. Bland annat arbetar de med dammsäkerhet och bekämpning av översvämningar. För anskaffningen av fartyg, maskiner och apparatur för bekämpning av oljeskador och för olika utvecklingsuppgifter svarar den resultatgrupp som vid vatten- och miljöstyrelsen sköter alla maskin- och anläggningstekniska uppgifter och som består av tre personer. Dessa sakkunniguppgifter skall också framgent skötas vid Finlands miljöcentral även efter att reformeringen av miljöförvaltningen har genomförts. På dessa grunder föreslog miljöförvaltningens representanter att fem tjänster från vatten- och miljöstyrelsen skulle flyttas till inrikesministeriet.

I vatten- och miljödistrikten sköter ca 55 personer på basis av sin särskilda sakkunskap jämsides med sina övriga uppgifter även uppgifter i samband med bekämpningen av oljeskador till ca 13 procent av sin arbetsinsats. Den genomsnittliga tid som ansvarspersonerna inom bekämpningen av oljeskador använder för denna uppgift är 0,10 årsverken, och dessa personer är sektorchefer eller ansvariga vid distrikten för miljövärd, skötsel av naturtillgångarna, byggande, vattenförsörjning och vattendragsärenden. Deras suppleanter eller de personer som granskar kommunernas planer för oljebekämpning och behandlar ersättningsansökningar och materielanskaffning lägger i genomsnitt in en arbetsinsats på 0,20 årsverken. De är i allmänhet byggnadschefer, distriktsbyggmästare, inspektörer inom olika sektorer, och de är oftast utbildade till byggmästare eller ingenjörer. Eftersom största delen av deras arbetstid går åt till andra ärenden, skulle överföringen av så många tjänster till länsstyrelserna orsaka personalbrist vid skötseln av miljöförvaltningsuppgifterna. Förebyggandet av miljöskador och olika slag av restaurationsuppdrag kommer att öka inom miljöförvaltningen. På dessa grunder föreslog miljöförvaltningens representanter att högst fyra tjänster skulle föras över från vatten- och miljödistrikten till länsstyrelserna.

I samband med beredningen av överföringen av bekämpningen av oljeskador har underhandlingar enligt lagen om samarbete inom ämbetsverk och inrättningar förts med representanter för miljöförvaltningens personal. Alla personalorganisationer motsatte sig överföring-

en, eftersom det enligt organisationerna skulle leda till ineffektivt nyttjande av de personella resurserna och öka personalutgifterna med många miljoner mark. Bekämpningen av olje- och kemikalieskador kräver sådan vetenskaplig sakkännedom som finns inom vatten- och miljöförvaltningen men inte inom räddningsförvaltningen.

Den uppgiftsfördelning inom statens räddningsförvaltning som ingår i regeringens proposition har beretts vid inrikesministeriet. Regeringspropositionen har beretts vid miljöministeriet som tjänsteuppdrag.

5. Övriga faktorer som inverkat på propositionen

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om miljöförvaltningen (RP 241/94 rd.) har förelagts riksdagen. De där föreslagna omställningarna inom miljöförvaltningen har beaktats i denna proposition.

Vid miljöministeriet bereds ett andrahands-system för ersättning för miljöskador. Mandattiden för arbetsgruppen går ut den 30 maj 1995.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om förhindrande av vattnens förorening, försakad av fartyg

6 §. Den nu på vatten- och miljöstyrelsen ankommande rätten att vid olycksfall för att skydda vattnen ge erforderliga order om fartyget och dess last föreslås bli överförd till inrikesministeriet.

12 §. Högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av fartygsoljeskador föreslås bli överförd från miljöministeriet till inrikesministeriet, som dessutom skall få ansvaret för den allmänna uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador, som nu ankommer på vatten- och miljöstyrelsen. Den på vatten- och miljödistrikten ankommande uppgiften att styra och övervaka kommunernas oljebekämpning föreslås bli överförd till länsstyrelserna. Eftersom ansvaret för miljövärden ankommer på miljöförvaltningen och den allttjämt kommer att ha sakkunniguppgifter vid bekämpningen av oljeskador, föreslås att till paragrafen fogas ett stadgande enligt vilket inrikesministeriet och länsstyrelserna skall samarbeta med miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna vid planeringen, utvecklingen och uppläggnings- och bekämpningen av fartygsoljeskador.

Fastställandet av kommunernas planer för bekämpning av fartygsoljeskador föreslås bli överfört från vatten- och miljödistrikten till länsstyrelserna. Inrikesministeriet skall i stället

för vatten- och miljöstyrelsen fastställa kommunernas planer då där ingår större anskaffningar.

13 §. Inrikesministeriet och länsstyrelserna skall fungera som myndigheter för bekämpning av oljeskador.

14 §. Inrikesministeriet skall i stället för vatten- och miljöstyrelsen utfärda de allmänna föreskrifterna om den oljebekämpningsberedskap som fordras av oljehamnar och andra anläggningar som behandlar olja.

15 §. Inrikesministeriet skall besluta om statens anskaffning av oljebekämpningsutrustning.

17 §. Vatten- och miljödistriktet kan förordna att ett oljefartyg i en oljehamn skall kringgärdas med oljelänsor under lastning och lossning. Befogenheten föreslås bli överförd till inrikesministeriet.

19 §. Inrikesministeriet skall från vatten- och miljöstyrelsen ta över rätten att förordna om bekämpning av oljeskador på öppna havet och att utnämna ledaren för bekämpningsarbetet. Inrikesministeriet skall informera miljöministeriet om fartygsoljeskador eller fara för sådana.

De regionala miljöcentralerna har inga möjligheter att delta i organisationen av uppsnygningen av stränderna i anslutning till bekämpningen av oljeskador, eftersom de inte längre har någon personal eller materiel för byggnadsverksamhet och miljöförvaltningen inte längre har förstahandsansvaret för bekämpningen av oljeskador. Paragrafens 3 mom. föreslås därför bli upphävt.

30 §. Verkställandet och övervakningen av fartygsavfallslagen kommer att falla inom tre olika förvaltningsområden. Ordalydelsen i paragrafen föreslås bli förtydligad. Arbetsfördelningen mellan sjöfarträsendet och övriga i lagen avsedda övervakningsmyndigheter bibehålls. Enligt detta skall miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna övervaka att stadgandena och bestämmelserna om skydd av vattnen och den marina miljön efterlevs. Dessa stadganden gäller framför allt övervakning av utsläpp förorsakade av fartyg samt organisation av mottagningen av fartygsavfall i hamnarna. Sjöfartsväsendet, som underlyder trafikministeriet, skall övervaka efterlevnaden av bestämmelser och föreskrifter som gäller fartygens konstruktion och drift, fartygens trafikbegränsningar och annat som har att göra med säkerheten till sjöss. Inrikesministeriet och länsstyrelserna skall övervaka att stadgandena och bestämmelserna om bekämpningen av oljeskador efterlevs.

31 §. På grund av uppgiftsöverföringen skall stadgandet om handräckning ändras och en korrigerande beträffande vägverket föras in. Miljöministeriet, Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna är skyldiga att ge handräckning till myndigheten för bekämpning av oljeskador. Fastställandet av de regionala planerna för oljebekämpning förs över till inrikesministeriet, som skall begära utlåtande av miljöministeriet i saken.

33 §. Stadgandet ändras så som överföringen av uppgifter förutsätter.

1.2. Lag om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land

5 §. Högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador på land föreslås bli överförd från vatten- och miljöstyrelsen till inrikesministeriet. Vatten- och miljödistriktens uppgifter i anslutning till bekämpningen av oljeskador på land skall föras över till respektive länsstyrelser. Länsstyrelserna och de regionala miljöcentralerna skall ha ett nära samarbete vid planeringen, utvecklingen och genomförandet av bekämpningen av oljeskador på land. Ett stadgande om detta föreslås bli fogat till lagen.

Fastställandet av kommunernas planer för

bekämpning av oljeskador föreslås bli överfört från vatten- och miljödistrikten till länsstyrelserna.

Omnämmande av de statliga myndigheternas tillstånd till att kommunerna samarbetar med varandra, föreslås bli slopat.

6 §. Den av länsstyrelsen förordnade ledaren för bekämpningsarbetet skall fungera som en bekämpningsmyndighet vid bekämpningen av oljeskador på land.

8 §. Länsstyrelsen skall få rätt att bestämma om bekämpningen av stora oljeskador och vid behov förordna ledaren för bekämpningsarbetet.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

På grund av de föreslagna lagändringarna behövs också revidering till behövliga delar av förordningen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (635/93), förordningen om bekämpning av oljeskador (636/93) och förordningen om oljeskyddsfonden (828/85).

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 mars 1995, då också reformeringen av miljöförvaltningen träder i kraft.

Då ändringen av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg träder i kraft, skall kommunernas planer för bekämpning av fartygsoljeskador som då är anhängiga vid vatten- och miljödistrikten föras över till ifrågavarande länsstyrelse för behandling, och de vid vatten- och miljöstyrelsen anhängiga planerna till inrikesministeriet.

Då ändringen av lagen om bekämpning av oljeskador på land träder i kraft skall kommunernas planer för bekämpning av oljeskador som då är anhängiga vid vatten- och miljödistrikten föras över till ifrågavarande länsstyrelse för behandling.

På basis av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 mars 1979 om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg (300/79) 19 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 20 februari 1987 (204/87),

ändras lagens 6 §, 12 § 1 och 3 mom., 13 § 1 och 3 punkterna, 14 § 2 mom., 15 §, 17 §, 19 § 1 och 2 mom. samt 30, 31 och 33 §§,

av dessa lagrum 31 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 6 september 1985 (739/85) samt 6 §, 12 § 1 och 3 mom., 13 §, 14 § 2 mom., 15 §, 17 §, 19 § 1 och 2 mom., 30 §, 31 § 2 mom. och 33 § sådana de lyder i lag av den 20 februari 1987 (204/87), som följer:

6 §

Om ett fartyg på finskt vattenområde sjunker, stöter på grund, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation med risk för vattens förorening, kan inrikesministeriet beträffande fartyget eller dess last förordna om vidtagande av sådana räddnings- eller andra åtgärder som den anser nödvändiga för att förhindra eller begränsa föroreningen. Innan åtgärder vidtas skall inrikesministeriet underhandla med sjöfartsstyrelsen, fartygets ägare, det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdrag och representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan menligt dröjsmål.

Inrikesministeriet kan med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 1 mom. förordna om vidtagande av åtgärder som avses i gällande internationella avtal, som ingåtts av Finland, för att förhindra eller begränsa vattens förorening även utanför finskt vattenområde.

2 kap.

Olja

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (*fartygsoljeskador*) ankommer på inrikesministeriet, som också allmänt skall organisera och utveckla bekämpningen av oljeskador. Länsstyrelsen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av fartygsoljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägarna av hamn, industri- eller lagerinrättning eller varv och deltar vid behov i bekämpningen. Inrikesministeriet och länsstyrelsen skall samråda med miljöministeriet och de regionala miljöcentra-

lerna vid planeringen, utvecklingen och uppläggnings av bekämpningen av fartygsoljeskador.

Kommunens plan för bekämpning av fartygsoljeskador skall underställas länsstyrelsen. Planer som överskrider den kostnadsgräns som inrikesministeriet har bestämt skall dock underställas inrikesministeriet.

13 §

De myndigheter för oljeskadebekämpning som avses i denna lag är

1) inrikesministeriet,

3) länsstyrelsen, samt

14 §

Närmare bestämmelser om anläggningar och förnödenheter som nämns i 1 mom. samt om deras mängder utfärdas av inrikesministeriet, med beaktande av trafiken i hamnen och särskilt antalet tankfartyg som anlöper hamnen och övriga omständigheter som inverkar på risken för oljeskada, respektive hamns, inrättnings eller varvs ekonomiska bärkraft samt de behov som följer av bekämpningen av oljeskador som uppkommer på land.

15 §

Anses det behövt att förlägga bekämpningsredskap eller bekämpningsförodenheter på ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad som ägaren av hamn, inrättning eller varv skäligen kan åläggas anskaffa eller att förlägga sådana på andra än dylika ställen, ombesörjs anskaffningarna av inrikesministeriet på statens

vagnar. Kostnaderna för anskaffningarna kan ersättas ur oljeskyddsfonden på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden.

Bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter som anskaffats kan av inrikesministeriet överlåtas till sjöfartsstyrelsen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet eller annan statlig myndighet, en kommun eller ägaren av hamn, inrättning eller varv som avses i 14 §. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av redskapen och förnödenheterna samt för att dessa vid behov utan dröjsmål skall kunna användas för bekämpning av oljeskador.

17 §

Inrikesministeriet kan utfärda bestämmelser om skyldighet för ägare av ovan i 14 § nämnda hamnar, inrättningar eller varv att beträffande tankfartyg vidta förebyggande åtgärder för förhindrande av oljeskador, såsom utläggning av länsor och ordnande av vakthållning.

19 §

Har en fartygoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall inrikesministeriet förordna om bekämpning och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetena. Anmälan om skada eller risk för sådan skall också omedelbart göras hos miljöministeriet. Om skadan inträffat eller risk för skada föreligger annanstans inom flera kommuner, eller om skadan eller risken är så stor att kommunen inte skäligen kan åläggas att ensam sörja för bekämpningsarbetena, leds bekämpningsarbetet av den regionala brandchefen eller, vid förhinder för denne, av den högsta befälspersonen som har jour eller beredskapstur i den kommun där kretsalarmeringscentralen för samarbetsområdet för brand- och räddningsväsendet är belägen. Om bekämpningsarbetet härvid blir långvarigt eller det annars finns särskilda skäl därtill, kan inrikesministeriet i fråga om ledaren för bekämpningsarbetena bestämma annat.

I de fall som nämns i 1 mom. ställer inrikesministeriet behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena. I dessa fall är kommunen och den i 14 § nämnda ägaren av hamn, inrättning eller varv skyldig att också utanför sitt område på förordnande av ledaren för bekämpningsarbetena ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnö-

denheter samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för nämnda ledare.

5 kap.

Kompletterande stadganden

30 §

Den allmänna tillsynen över iakttagandet av denna lag och av stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den ankommer

1) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller skydd av vatten och den marina miljön på miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna,

2) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller säkerheten till sjöss på sjöfartsväsendet, och

3) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller bekämpningen av fartygsoljeskador på inrikesministeriet och länsstyrelserna.

31 §

I de ärenden som avses i denna lag är polisen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, länsstyrelserna, tullverket, väg- och vattenbyggnadsverket samt havsforskningsinstitutet inom sina verksamhetsområden skyldiga att delta i övervakningen och att på begäran ge sjöfartsstyrelsen och de myndigheter som handhar oljeskadebekämpningen behövlig handräckning. Miljöministeriet, Finlands miljöcentral, de regionala miljöcentralerna och sjöfartsstyrelsen är på motsvarande sätt skyldiga att ge de myndigheter handräckning som handhar oljeskadebekämpning. Om bekämpningen av en oljeskada kräver det, skall de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning framställts. Angående det tillvägagångssätt som skall tillämpas vid anhållan och givande av handräckning samt om samarbete mellan myndigheterna kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser.

Myndigheterna för oljeskadebekämpning och andra i 1 mom. nämnda myndigheter skall under ledning av respektive länsstyrelse utarbeta en plan för samarbetet vid bekämpningen av oljeskador som avses i 19 §. Länsstyrelserna kan också avtala om utarbetande av en gemen-

sam plan för två eller flera län. Planen fastställs av inrikesministeriet sedan ministeriet inhämtat miljöministeriets utlåtande.

33 §

Ändring i ett beslut av sjöfartsstyrelsen med stöd av 4 § eller av inrikesministeriet med stöd av 6 § eller 19 § 1 mom. får inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995. Kommunernas planer för bekämpning av fartygsoljeskador som är anhängiga vid vatten- och miljödistrikten då denna lag träder i kraft övergår för behandling till ifrågavarande länsstyrelse, och de planer som är anhängiga vid vatten- och miljöstyrelsen övergår till inrikesministeriet.

2.

Lag

om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/74) 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom., av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 februari 1987 (207/87) som följer:

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på inrikesministeriet. Länsstyrelsen skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Länsstyrelsen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Länsstyrelsen deltar vid behov i bekämpningen. Länsstyrelsen skall ha ett nära samarbete med de regionala miljöcentralerna vid planeringen, uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador på land.

Kommunerna skall inom sina områden handha bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall ha av kommunens fullmäktige godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område är ansvarig för ledningen och organisationen av bekämpningen av i denna lag avsedda oljeskador. Den av fullmäktige godkända bekämpningsplanen skall underställas länsstyrelsen för fastställelse. Länsstyrelsen skall fästa speciell uppmärksamhet vid, huruvida materielen motsvarar behovet och är ändamålsenlig liksom även vid, huruvida upprätthållandet av bekämpningsberedskapen samt

utbildningen av bekämpningspersonalen anordnats på det sätt förhållandena kräver och med undvikande av onödiga kostnader.

Kommunen kan komma överens med grannkommunerna eller med de i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrarna om att den i 2 mom. ovan avsedda skyldigheten uppfylls genom inbördes samarbete.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen och den ledare för bekämpningsarbetet som förordnats av länsstyrelsen.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande icke är tillräckliga för att effektivt bekämpa eller förhindra den, äger kommunens bekämpningsmyndigheter eller, då fråga är om användning av en annan kommuns bekämpningsredskap eller -personal, vederbörlig länsstyrelse rätt att beordra den som har

bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande. Länsstyrelsen kan även vid behov åta sig att leda bekämpningsåtgärderna och förordna en ledare för bekämpningsarbetet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995.

Faställandet av kommunernas planer för bekämpning av oljeskador som är anhängiga vid ett vatten- och miljödistrikt då denna lag träder i kraft övergår till ifrågavarande länsstyrelse för behandling.

Helsingfors den 13 december 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Miljöminister *Sirpa Pietikäinen*

1.

Lag

om ändring av lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 mars 1979 om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg (300/79) 19 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 20 februari 1987 (204/87),

ändras lagens 6 §, 12 § 1 och 3 mom., 13 § 1 och 3 punkterna, 14 § 2 mom., 15 §, 17 §, 19 § 1 och 2 mom. samt 30, 31 och 33 §§,

av dessa lagrum 31 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 6 september 1985 (739/85) samt 6 §, 12 § 1 och 3 mom., 13 §, 14 § 2 mom., 15 §, 17 §, 19 § 1 och 2 mom., 30 §, 31 § 2 mom. och 33 § sådana de lyder i lag av den 20 februari 1987 (204/87), som följer:

Gällande lydelse

6 §

Om ett fartyg på finskt vattenområde sjunker, stöter på grund, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation med risk för vattens förorening, kan vatten- och miljöstyrelsen beträffande fartyget eller dess last förordna om vidtagande av sådana räddnings- eller andra åtgärder som den anser nödvändiga för förhindrande eller begränsning av föroreningen. Innan åtgärder vidtas skall vatten- och miljöstyrelsen underhandla med sjöfartsstyrelsen, fartygets ägare, det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdrag och representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan menligt dröjsmål.

Vatten- och miljöstyrelsen kan med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 1 mom. förordna om vidtagande av åtgärder som avses i gällande internationella avtal, som ingåtts av Finland, för förhindrande eller begränsning av vattens förorening även utanför finskt vattenområde.

Föreslagen lydelse

6 §

Om ett fartyg på finskt vattenområde sjunker, stöter på grund, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation med risk för vattens förorening, kan *inrikesministeriet* beträffande fartyget eller dess last förordna om vidtagande av sådana räddnings- eller andra åtgärder som den anser nödvändiga för att förhindra eller begränsa föroreningen. Innan åtgärder vidtas skall *inrikesministeriet* underhandla med sjöfartsstyrelsen, fartygets ägare, det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdrag och representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan menligt dröjsmål.

Inrikesministeriet kan med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 1 mom. förordna om vidtagande av åtgärder som avses i gällande internationella avtal, som ingåtts av Finland, för att förhindra eller begränsa vattens förorening även utanför finskt vattenområde.

2 kap.

Olja

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (*fartygsoljeskador*) ankommer på miljöministeriet. Vatten- och miljöstyrelsen skall allmänt organisera och utveckla bekämpningen

12 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador, förorsakade av fartyg (*fartygsoljeskador*) ankommer på *inrikesministeriet*, som också allmänt skall organisera och utveckla bekämpningen av oljes-

Gällande lydelse

av oljeskador. Vatten- och miljödistriktet styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av fartygsoljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägarna av hamn, industri- eller lagerinrättning eller varv. Distriktet deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunens plan för bekämpning av fartygsoljeskador skall underställas vatten- och miljödistriktet. Planer som överskrider den kostnadsgräns som miljöministeriet har bestämt skall dock underställas vatten- och miljöstyrelsen.

13 §

De myndigheter för oljeskadebekämpning som avses i denna lag är

- 1) vatten- och miljöstyrelsen,
- 3) vatten- och miljödistriktet samt

14 §

Närmare bestämmelser om anläggningar och förnödenheter som nämns i 1 mom. samt om deras mängder utfärdas av vatten- och miljöstyrelsen, med beaktande av trafiken i hamnen och särskilt antalet tankfartyg som anlöper hamnen och övriga omständigheter som inverkar på risken för oljeskada, respektive hamns, inrättnings eller varvs ekonomiska bärkraft samt de behov som följer av bekämpningen av oljeskador som uppkommer på land.

15 §

Anses det behövt att förlägga bekämpningsredskap eller bekämpningsförodenheter på ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad som ägaren av hamn, inrättning eller varv skäligen kan åläggas anskaffa eller att förlägga sådana på andra än dylika ställen, ombesörjs anskaffningarna av vatten- och miljöstyrelsen på statens vägnar. Kostnaderna för anskaffningarna kan ersättas ur oljeskyddsfonden på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden.

Bekämpningsredskap och bekämpningsför-

Föreslagen lydelse

kador. *Länsstyrelsen* styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av fartygsoljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägarna av hamn, industri- eller lagerinrättning eller varv och deltar vid behov i bekämpningen. *Inrikesministeriet och länsstyrelsen skall samråda med miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna vid planeringen, utvecklingen och uppläggningsen av bekämpningen av fartygsoljeskador.*

Kommunens plan för bekämpning av fartygsoljeskador skall underställas *länsstyrelsen*. Planer som överskrider den kostnadsgräns som *inrikesministeriet* har bestämt skall dock underställas *inrikesministeriet*.

13 §

De myndigheter för oljeskadebekämpning som avses i denna lag är

- 1) *inrikesministeriet*,
- 3) *länsstyrelsen*, samt

14 §

Närmare bestämmelser om anläggningar och förnödenheter som nämns i 1 mom. samt om deras mängder utfärdas av *inrikesministeriet*, med beaktande av trafiken i hamnen och särskilt antalet tankfartyg som anlöper hamnen och övriga omständigheter som inverkar på risken för oljeskada, respektive hamns, inrättnings eller varvs ekonomiska bärkraft samt de behov som följer av bekämpningen av oljeskador som uppkommer på land.

15 §

Anses det behövt att förlägga bekämpningsredskap eller bekämpningsförodenheter på ställen som nämns i 14 § i större mängd än vad som ägaren av hamn, inrättning eller varv skäligen kan åläggas anskaffa eller att förlägga sådana på andra än dylika ställen, ombesörjs anskaffningarna av *inrikesministeriet* på statens vägnar. Kostnaderna för anskaffningarna kan ersättas ur oljeskyddsfonden på det sätt som stadgas i lagen om oljeskyddsfonden.

Bekämpningsredskap och bekämpningsför-

Gällande lydelse

nödenheter som anskaffats kan av vatten- och miljöstyrelsen överlåtas till sjöfartsstyrelsen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet eller annan statlig myndighet, en kommun eller ägaren av hamn, inrättning eller varv som avses i 14 §. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av redskapen och förnödenheterna samt för att dessa vid behov utan dröjsmål skall kunna användas för bekämpning av oljeskador.

17 §

Vatten- och miljödistriktet kan utfärda bestämmelser om skyldighet för ägare av ovan i 14 § nämnda hamnar, inrättningar eller varv att beträffande tankfartyg vidta förebyggande åtgärder för förhindrande av oljeskador, såsom utläggning av länsor och ordnande av vakthållning.

19 §

Har en fartygoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall vatten- och miljöstyrelsen förordna om bekämpning och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetena. Om skadan inträffat eller risk för skada föreligger annanstans inom flera kommuner eller om skadan eller risken är så stor att kommunen inte skäligen kan åläggas att ensam sörja för bekämpningsarbetena, leds bekämpningsarbetet av den regionala brandchefen eller, vid förhinder för denne, av den högsta befälspersonen som har jour eller beredskapstur i den kommun där kretsalarmeringscentralen för samarbetsområdet för brand- och räddningsväsendet är belägen. Om bekämpningsarbetet härvid blir långvarigt eller det annars finns särskilda skäl därtill, kan vatten- och miljöstyrelsen i fråga om ledaren för bekämpningsarbetena bestämma annat.

I de fall som nämns i 1 mom. ställer vatten- och miljöstyrelsen behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena. I dessa fall är kommunen och den i 14 § nämnda ägaren av hamn, inrättning eller varv skyldig att också utanför sitt område på förordnande av ledaren för bekämpningsarbetena ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för att

Föreslagen lydelse

nödenheter som anskaffats kan av *inrikesministeriet* överlåtas till sjöfartsstyrelsen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet eller annan statlig myndighet, en kommun eller ägaren av hamn, inrättning eller varv som avses i 14 §. Mottagaren är skyldig att sörja för förvaringen och underhållet av redskapen och förnödenheterna samt för att dessa vid behov utan dröjsmål skall kunna användas för bekämpning av oljeskador.

17 §

Inrikesministeriet kan utfärda bestämmelser om skyldighet för ägare av ovan i 14 § nämnda hamnar, inrättningar eller varv att beträffande tankfartyg vidta förebyggande åtgärder för förhindrande av oljeskador, såsom utläggning av länsor och ordnande av vakthållning.

19 §

Har en fartygoljeskada uppkommit eller föreligger det risk för sådan på öppen fjärd, skall *inrikesministeriet* förordna om bekämpning och tillsätta en ledare för bekämpningsarbetena. *Anmälan om skada eller risk för sådan skall också omedelbart göras hos miljöministeriet.* Om skadan inträffat eller risk för skada föreligger annanstans inom flera kommuner, eller om skadan eller risken är så stor att kommunen inte skäligen kan åläggas att ensam sörja för bekämpningsarbetena, leds bekämpningsarbetet av den regionala brandchefen eller, vid förhinder för denne, av den högsta befälspersonen som har jour eller beredskapstur i den kommun där kretsalarmeringscentralen för samarbetsområdet för brand- och räddningsväsendet är belägen. Om bekämpningsarbetet härvid blir långvarigt eller det annars finns särskilda skäl därtill, kan *inrikesministeriet* i fråga om ledaren för bekämpningsarbetena bestämma annat.

I de fall som nämns i 1 mom. ställer *inrikesministeriet* behövlig personal samt behövliga redskap och förnödenheter till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetena. I dessa fall är kommunen och den i 14 § nämnda ägaren av hamn, inrättning eller varv skyldig att också utanför sitt område på förordnande av ledaren för bekämpningsarbetena ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter samt den personal som behövs för att

Gällande lydelse

använda dem till förfogande för nämnda ledare.

Föreslagen lydelse

använda dem till förfogande för nämnda ledare.

5 kap.

Kompletterande stadganden

30 §

Den allmänna tillsynen över iakttagandet av denna lag och av stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den ankommer på vatten- och miljöstyrelsen och distriktsförvaltningen under den. Sjöfartsstyrelsen övervakar dock iakttagandet av 3—5 och 9 §§ samt av de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem.

31 §

I de ärenden som avses i denna lag är polisen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, länsstyrelserna, tullverket, väg- och vattenbyggnadsverket samt havsforskningsinstitutet inom sina verksamhetsområden skyldiga att delta i övervakningen och att på begäran ge sjöfartsstyrelsen och de myndigheter som handhar oljeskadebekämpning behövlig handräckning. Sjöfartsstyrelsen är på motsvarande sätt skyldig att ge de myndigheter handräckning som handhar oljeskadebekämpning. Om bekämpningen av oljeskada kräver det, skall de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning framställts. Angående det tillvägagångssätt som skall tillämpas vid anhållan och givande av handräckning samt om samarbete mellan myndigheterna kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser.

Myndigheterna för oljeskadebekämpning och andra i 1 mom. nämnda myndigheter skall under ledning av respektive länsstyrelse utarbeta en plan för samarbetet vid bekämpningen av oljeskador som avses i 19 §. Länsstyrelserna kan också avtala om utarbetande av en gemensam plan för två eller flera län. Planen fastställs

30 §

Den allmänna tillsynen över iakttagandet av denna lag och av stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den ankommer

1) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller skydd av vattnen och den marina miljön på miljöministeriet och de regionala miljöcentralerna,

2) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller säkerheten till sjöss på sjöfartsväsendet, och

3) i fråga om stadganden och bestämmelser som gäller bekämpningen av fartygsoljeskador på inrikesministeriet och länsstyrelserna.

31 §

I de ärenden som avses i denna lag är polisen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, länsstyrelserna, tullverket, väg- och vattenbyggnadsverket samt havsforskningsinstitutet inom sina verksamhetsområden skyldiga att delta i övervakningen och att på begäran ge sjöfartsstyrelsen och de myndigheter som handhar oljeskadebekämpningen behövlig handräckning. Miljöministeriet, Finlands miljöcentral, de regionala miljöcentralerna och sjöfartsstyrelsen är på motsvarande sätt skyldiga att ge de myndigheter handräckning som handhar oljeskadebekämpning. Om bekämpningen av en oljeskada kräver det, skall de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning framställts. Angående det tillvägagångssätt som skall tillämpas vid anhållan och givande av handräckning samt om samarbete mellan myndigheterna kan statsrådet utfärda närmare bestämmelser.

Myndigheterna för oljeskadebekämpning och andra i 1 mom. nämnda myndigheter skall under ledning av respektive länsstyrelse utarbeta en plan för samarbetet vid bekämpningen av oljeskador som avses i 19 §. Länsstyrelserna kan också avtala om utarbetande av en gemensam plan för två eller flera län. Planen fastställs

Gällande lydelse

av miljöministeriet sedan ministeriet inhämtat vatten- och miljöstyrelsens utlåtande.

33 §

Ändring i ett beslut av sjöfartsstyrelsen med stöd av 4 § eller av vatten- och miljöstyrelsen med stöd av 6 § eller 19 § 1 mom. får inte sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

av inrikesministeriet sedan ministeriet inhämtat miljöministeriets utlåtande.

33 §

Ändring i ett beslut av sjöfartsstyrelsen med stöd av 4 § eller av inrikesministeriet med stöd av 6 § eller 19 § 1 mom. får inte sökas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995.

Kommunernas planer för bekämpning av fartygsoljeskador som är anhängiga vid vatten- och miljödistrikten då denna lag träder i kraft övergår för behandling till ifrågavarande länsstyrelse, och de planer som är anhängiga vid vatten- och miljöstyrelsen övergår till inrikesministeriet.

2.

Lag**om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/74), 5 § 1—3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom., av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 20 februari 1987 (207/87) som följer:

Gällande lydelse

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Vatten- och miljöstyrelsen skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Vatten- och miljödistriktet styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Distriktet deltar vid behov i bekämpningen.

Föreslagen lydelse

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på inrikesministeriet. Länsstyrelsen skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Länsstyrelsen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade stadganden ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Länsstyrelsen deltar vid behov i bekämpningen. Länsstyrelsen skall ha ett nära samarbete med de regionala miljöcentralerna vid planeringen, uppläggningsen och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador på land.

Gällande lydelse

Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall ha av kommunens fullmäktige godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område är ansvarig för ledandet och organiseringen av bekämpningen av i denna lag avsedda oljeskador. Den av fullmäktige godkända bekämpningsplanen skall underställas vattendistriktets vattenbyrå för fastställelse. Vattendistriktets vattenbyrå skall fästa speciell uppmärksamhet vid, huruvida materielen motsvarar behovet och är ändamålsenlig liksom även vid, huruvida upprätthållandet av bekämpningsberedskapen samt utbildningen av bekämpningspersonalen anordnats på det sätt förhållandena kräver och med undvikande av onödiga kostnader.

Kommunen kan, *efter att ha erhållit vattendistriktets vattenbyrås samtycke därtill*, överenskomma om att uppfylla sin i 2 mom. avsedda skyldighet i samverkan med grannkommunerna eller i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrare.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen och den ledare för bekämpningsarbetet som förordnats av vattendistriktets vattenbyrå.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande icke är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, äger kommunens bekämpningsmyndigheter eller, då fråga är om användning av annan kommuns bekämpningsredskap eller -personal, vederbörande vattendistrikts vattenbyrå rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande. Vattendistriktets vattenbyrå kan även vid behov åtaga sig att leda bekämpningsåtgärderna och förordna en ledare för bekämpningsarbetet.

Föreslagen lydelse

Kommunerna skall inom sina områden handha bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall ha av kommunens fullmäktige godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område är ansvarig för ledningen och organisationen av bekämpningen av i denna lag avsedda oljeskador. Den av fullmäktige godkända bekämpningsplanen skall underställas *länsstyrelsen* för fastställelse. *Länsstyrelsen* skall fästa speciell uppmärksamhet vid, huruvida materielen motsvarar behovet och är ändamålsenlig liksom även vid, huruvida upprätthållandet av bekämpningsberedskapen samt utbildningen av bekämpningspersonalen anordnats på det sätt förhållandena kräver och med undvikande av onödiga kostnader.

Kommunen kan komma överens med grannkommunerna eller med de i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrarna om att den i 2 mom. ovan avsedda skyldigheten uppfylls genom inbördes samarbete.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen och den ledare för bekämpningsarbetet som förordnats av *länsstyrelsen*.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande icke är tillräckliga för att effektivt bekämpa eller förhindra den, äger kommunens bekämpningsmyndigheter eller, då fråga är om användning av en annan kommuns bekämpningsredskap eller -personal, vederbörlig *länsstyrelse* rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande. *Länsstyrelsen* kan även vid behov åtaga sig att leda bekämpningsåtgärderna och förordna en ledare för bekämpningsarbetet.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

*Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995.
Faställandet av kommunernas planer för bekämpning av oljeskador som är anhängiga vid ett vatten- och miljödistrikt då denna lag träder i kraft övergår till ifrågavarande länsstyrelse för behandling.*
